

**KUST-ÖSTERBOTTENS SAMKOMMUN
FÖR SOCIAL- OCH PRIMÄRHÄLSVÅRD
FISC - K5**

NAJČEŠĆE DJEČIJE BOLESTI

(bosnia)

Sadržaj

Najčešće dječije bolesti	3
Prehlada kod djece.....	3
Temperatura kod djece	4
Grčevi kod povišene temperature (febrilne konvulzije)	6
Vodene ospice	8
Šarlah.....	9
Upala grla (angina)	10
RS-infekcije.....	11
Trodnevna groznica	12

Najčešće dječije bolesti

Prehlada kod djece

Prehlade izazvane virusima su česte kod male djece. Prehlada je vrsta infekcije disajnih puteva. U većini slučajeva prehlada je potpuno bezopasna.

Mala djeca se lako zaraze, a u toku jedne godine budu pet do sedam puta prehlađena. Djeca, koja idu u vrtić ili kod osoba koje kod svoje kuće čuvaju više djece, bivaju još češće zaražena. Oni dolaze u bliži kontakt i družu se sa mnogo druge djece. Virus prehlade se lako prenosi sa jednog na drugo dijete. Broj prehlada se obično smanjuje što je dijete starije.

Simptomi prehlade

Znaci koji ukazuju da je dijete prehlađeno su između ostalog:

- Hunjavica, curenje nosa ili začepljen nos
- Kihanje
- Kašalj
- Bol u grlu ili iritirano grlo
- Temperatura (ne uvijek)
- Tromost i umor

Šta se može poduzeti?

Prehlada najčešće prolazi za sedmicu do dvije bez potrebe da se nešto posebno poduzima. Kako prehladu uzrokuje virus, ona se ne može liječiti antibioticima. Postoje, međutim, druge mjere kojima se mogu ublažiti simptomi:

- Dijete treba da pije mnogo tekućine
- Ako je djetetov nos začepljen, a dijete je toliko malo da ne zna ispuhati nos, u nozdrve mu se može ukapati rastvor kuhane soli. Ovaj rastvor čisti nozdrve, a nosni sekret postaje tečniji. Rastvor kuhane soli se može kupiti u apoteci.
- Kapi za nos mogu ublažiti začepljenost nosa. One se smiju koristiti maksimalno 5 dana. Djeci do godinu dana se **ne smiju** davati kapi za nos.
- U slučaju da dijete dobije temperaturu mogu mu se dati tablete za snižavanje temperature. **Pažljivo pročitajte uputstvo za doziranje. Propisana doza se nikad ne smije prekoračiti!**
- Budite pažljivi sa lijekovima protiv kašlja. Posavjetujte se prvo sa medicinskom sestrom, ljekarom, ili apotekarom.

Kada kontaktirati ambulantu?

Kod visoke temperature, duge prehlade, bola u ušima, poteškoća sa disanjem ili pogoršanja djetetovog opšteg stanja trebata stupiti u kontakt sa službom u domu zdravlja, medicinskim osobljem ili ljekarom. Oni vrši procjenu stanja i mjera koje treba preduzeti. Kod prehlađenog djeteta se bakterije mogu ponekad dugo zadržati, što može voditi ka bolestima kao što su npr. upala ušiju, upala pluća i angina.

Kako spriječiti zarazu?

Virus prehlade je veoma zarazan, a roditelji mogu uraditi veoma malo kako bi spriječili da se njihovo dijete zarazi. Virus je najviše zarazan upravo kad se simptomi počinju primjećivati. Ono što se može uraditi kako bi spriječili da više djece bude zaraženo je da, na početku prehlade, ne šalžete dijete u vrtić, kod žene koja čuva djecu ili u školu. Druge mjere koje se mogu poduzeti su:

- Naučite dijete da kiše u pregib ruke kod lakta ili u maramicu.
- Naučite dijete da ne trlja oči i ne čačka nos.
- Izbjegavajte da izlažete dijete duhanskom dimu.
- Naučite dijete da redovno pere ruke posebno prije i poslije jela, nakon odlaska u WC i po dolasku kući.

Temperatura kod djece

Mala djeca imaju jedan centar za temperaturu koji još uvijek nije potpuno razvijen, što znači da se njihova tjelesna temperatura može naglo promijeniti, povećati ili smanjiti. To, takođe, znači da temperatura djetetove okoline lako može uticati na njegovu vlastitu temperaturu.

Toplina se može smanjiti skidanjem jednog dijela odjeće sa djeteta. U obrnutom slučaju, ako je previše hladno, obucite dijete, tako da mu odjeća zadrži toplinu.

Koja je djetetova normalna temperatura?

Normalna tjelesna temperatura kod djece leži između 36,5 i 37,7 stepeni Celzijusa.

Ako se temperatura mjeri rektalno direktno se dobije djetetova tjelesna temperatura koja je u normalnim slučajevima između 36,5 i 37,7 stepeni Celzijusa. Temperatura izmjerena u djetetovim ustima je za oko 0,5 stepeni niža, što važi i za temperaturu koja se mjeri u uhu. Temperatura izmjerena pod djetetovim pazuhom nije posebno pouzdana. Računa se da je ona za oko 1 stepen niža nego ona izmjerena rektalno. Ispitivanja upućuju na to, da je rektalno izmjerena temperatura najpreciznija.

Neki koriste ušni toplomjer, iako je potrebna velika preciznost za stavljanje toplomjera na pravo mjesto u uhu, posebno kad su u pitanju mala djeca. Vodite računa da ne mjerite temperaturu u onom uhu na strani na kojoj je dijete upravo ležalo na toplom jastuku ili u uhu koje je upravo bilo na hladnoći. U ovim slučajevima je najbolje sačekati 10-15 minuta prije mjerenja temperature u uhu.

Kako se može izmjeriti djetetova temperatura?

Mjerenje temperature rektalno

Klasična i najpreciznija metoda za mjerenje temperature je rektalnim putem. Ona najviše odgovara za djecu do 3 godine. Temperatura se može mjeriti sa digitalnim ili živinim toplomjerom.

Ako koristite živin toplomjer, vodite računa da živu spustite ispod 36 stepeni prije nego što počnete sa mjerenjem.

Ako je dijete mlađe od 3 godine najbolje ga je položiti preko koljena tako da djetetov stomak bude na vašim bedrima, kako bi ga mogli čvrsto držati i vidjeti šta radite. Vrh toplomjera se namaže sa malo vazelina i zatim mirno gurne 1,5 centimetar u djetetov rektum. Držite toplomjer u tom položaju 2 minute ako mjerite sa živinim toplomjerom. Digitalni toplomjer izmjeri temperaturu u roku od 30 sekundi. Kod ovih toplomjera se čuje zvučni signal kao znak da je mjerenje završeno.

Mjerenje temperature u ušima

Mjerenje temperature u ušima je metod koji se može koristiti, ako ste spremni platiti za aparat kojim se mjeri temperatura u ušima. Ova metoda je veoma brza, rezultat mjerenja se dobije u roku od jedne sekunde. Kod starije djece je ovo mjerenje popularnija od rektalnog mjerenja.

Ovako izmjerena temperatura je za oko 0,5 stepeni niža nego temperatura izmjerena rektalno. Potrebno je posebno obratiti pažnju da se ovaj toplomjer može različito podesiti, te ga u tom slučaju treba, naravno, podesiti za mjerenje temperature kod djece.

Toplomjer za mjerenje temperature u ušima se, takođe, mora koristiti ispravno, kako bi pokazao pouzdane vrijednosti. Radi toga pažljivo pročitajte uputstvo za upotrebu, prije nego što ga počnete koristiti. Najčešći uzroci pogrešnog mjerenja su da izmjerena temperatura nije ona koja bi se ustvari trebala izmjeriti, naime ona iz bubnjića, već je to temperatura izmjerena na drugom mjestu u slušnom kanalu. Kako bi temperaturu pravilno izmjerili potrebno je da gornji dio djetetovog uha povučete malo prema gore za vrijeme dok vršite mjerenje. Na taj način ispravljate djetetov slušni kanal, koji je u obliku slova S i toplomjer može izmjeriti temperaturu kod bubnjića. Dobro je potražiti savjet o upotrebi ovog toplomjera u prodavnici gdje se toplomjer kupuje.

Mjerenje temperature ispod pazuha

Na kraju, temperatura se može mjeriti i ispod pazuha. Ova metoda se ne preporučuje za mjerenje temperature kod male djece, jer ona ne mogu ležati mirno duže vrijeme, a mogu se i provrijediti toplomjerom, ako se previše vrte. Toplomjer se postavi visoko ispod pazuha i drži tu oko 10 minuta. Ovako izmjerena temperatura je za oko 1 stepen niža nego ona izmjerena rektalno.

Zašto djeca dobiju temperaturu?

Temperatura je odbrambeni mehanizam tijela protiv virusa i bakterija. Tijelo pokušava proizvesti toliko mnogo topline da virusi i bakterije ne mogu preživjeti. Na taj način temperatura pomaže da se bolest savlada.

Šta uraditi ako dijete dobije temperaturu?

Dajte djetetu da pije mnogo tekućine. Dijete treba da pije mnogo više nego obično, jer je sagorijevanje veće, a dijete se i mnogo znoji pri visokim tjelesnim temperaturama. Dajte djetetu da pije pomalo, eventualno samo jednu čajnu kašičicu, ali često. Ako uspijete da dijete pije mnogo, neće se desiti ništa loše, ako dijete nekoliko dana ne jede posebno mnogo.

Djetetu je potreban odmor. Ako dijete ima visoku temperaturu ono ima veću potrebu za odmorom i snom. Nije potrebno da dijete cijelo vrijeme leži u krevetu, ako se osjeća dovoljno dobro da bi se moglo igrati, ali djetetu se mora omogućiti da ode leći kad za to osjeti potrebu.

Dozvolite djetetu da se rashladi. Rashlađenje može biti dobar način za spuštanje temperature. Kod visokih temperatura je dovoljno da dijete ima samo donji veš ili pelene na sebi, kako bi se rashladilo. Obratite pažnju da ne bude pretoplo u sobi gdje se dijete nalazi. Temperatura u sobi može biti niža ali nije dobro da dijete bude izloženo promaji. ***Dijete se ne treba preznojavati, time se temperatura neće smanjiti.***

Ako dijete ima groznicu, a temperatura istovremeno raste, potrebno ga je, naravno, za to vrijeme pokriti dekom ili pokrivačem. Kad je djetetova temperatura stabilna, a dijete počne da se znoji, treba ga rashladiti.

Lijekovi za snižavanje temperature

Ako želite koristiti tablete za snižavanje temperature trebate se posavjetovati sa službom u savjetovalištu radi procjene potrebnih mjera njege ili pitati u apoteci. Tamo ćete saznati šta se smije koristiti za djecu i koja doza se preporučuje. Doza lijekova zavisi kako od starosti tako i od težine djeteta.

Njega

Bolesna djeca su često umorna i lako iritirana. Ona spavaju dugo i kad se probude žele da njihovi roditelji budu cijelo vrijeme u njihovoj blizini. Djeca se u takvim situacijama mogu ponašati kao da su mlađa nego što stvarno jesu, te je apsolutno dozvoljeno da im se popušta i da ih se razmazi za vrijeme dok su bolesni. Čitajte im, igrajte se s njima i sjedite kod njih. Tada nije pravo vrijeme za vaspitne mjere. Bolesti kod djece obično brzo prolaze a djeca se ponovo vraćaju u svoje normalno stanje.

Kad je temperatura kritična?

Kao prvo posmatrajte svoje dijete i koristite svoj zdrav razum.

- Izgleda li dijete izmoreno?
- Izgleda li dijete bolesno?
- Odstupa li djetetovo ponašanje od njegovog uobičajnog?
- Ako je odgovor potvrđan, trebate kontaktirati službu doma zdravlja radi procjene zdravstvenih mjera koje treba preduzeti ili ljekara.

Ako je vaše dijete dobilo visoku temperaturu, a mlađe je od 3 mjeseca trebate stupiti u kontakt sa službom doma zdravlja, zdravstvenim osobljem ili ljekarom radi procjene zdravstvenih mjera koje treba preduzeti,. Ako vaše dijete uporno i neutješno plače, ili ga je teško probuditi, potrebno je, takođe, da se konsultujete sa ljekarom. Kod temperature više od 38,5 stepeni, koja traje duže od tri dana potreban je ljekarski pregled.

Ako vaše dijete, pored temperature, ima i dole navedene simptome, trebate kontaktirati službu doma zdravlja, zdravstveno osoblje ili ljekara radi procjene zdravstvenih mjera koje treba preduzeti:

- Ukočen vrat, može ukazivati na meningitis, što je, srećom, rijedak slučaj.
- Halucinacije
- Crveni osip
- Poteškoće sa disanjem
- Grčeve
- Dugotrajno povraćanje ili proljev
- Dugotrajna upala grla
- Pečenje prilikom mokrenja, ili učestalo mokrenje. To može biti znak upale mokraćnih kanala
- Druge bolesti, ili ako je dijete nedavno bilo operisano

Grčevi kod povišene temperature (febrilne konvulzije)

Sva djeca mogu dobiti febrilne konvulzije, ako im se temperatura naglo poveća. To se u pravilu dešava prije navršениh 3-4 godine, ali kod samo jednog malog procenta djece.

Moguće da to zavisi od toga što djeca, imaju nižu granicu pri kojoj se ovi grčevi javljaju, što znači da centar u mozgu koji izaziva grčeve lakše bude provociran. Temperatura dolazi u vezi sa infekcijama koje sva djeca imaju u djetinjstvu, posebno u vezi sa bolestima disajnih puteva i dječijim bolestima.

Djeca mogu, do određenog stepena, naslijediti od svojih roditelja sklonosti ka grčevima kod povišene temperature. Ti grčevi mogu, takođe, zavisiti i od čestih infekcija, kao i od sklonosti dobijanju visokih temperatura. Kod oko 4 od 10 djece, koja su jednom dobila napad febrilne konvulzije, napadi su se ponovili, ali to varira od djeteta do djeteta. Rizik da će dijete dobiti ponovljeni napad je najveći, ako kod djeteta već postoji nasljedni faktor ili ako dijete često ima

temperaturu, te ako je prvi napad grča kod povišene temperature izazvan relativno niskom temperaturom, tj. ispod 39 stepeni.

Kako se bolest manifestuje?

Napad grča počinje tako što dijete izgubi svijest, a tijelo, ruke i noge se ukoče. Glava se savija unazad, a u nogama i rukama se vidi da se mišići grče. Koža pobjlji, ili eventualne dobije plavkastu nijansu. Napad prestaje nakon nekoliko minuta, kao i grčenje. Dijete postaje potpuno mlitavo, koži se postepeno vraća normalna boja, a i svijest se počinje vraćati. Neka djeca se brzo bude dok su druga umorna i troma duže vrijeme nakon napada. Čak i ako napad traje samo nekoliko minuta, za onoga ko ga posmatra, se ovo vrijeme doživljava kao vječnost. Napadi grčeva kod povišene temperature su uvijek jedno zastrašujuće iskustvo.

Šta uraditi ako dijete dobije febrilne konvulzije?

U toku samog napada se ne treba ništa poduzimati. Ako dijete počne povraćati, treba ga pažljivo okrenuti na stranu, eventualno sa glavom nadole. Na taj način sprječavate da sadržaj povraćanja dođe u djetetova pluća.

Ranije se običavala staviti lopatica u djetetova usta, kako se dijete ne bi ugrizlo za jezik ili usne. Ovakav način je vrlo nepovoljan, jer se može desiti da dijete slomi zub što je mnogo gore nego jedan bezopasan ujed za jezik ili usne.

Kad napad grča u vezi sa visokom temperaturom prođe, položite dijete ispruženo na bočnoj strani.

Kod ovakvih febrilnih konvulzija treba kontaktirati medicinsko osoblje u domu zdravlja ili ljekara. Ako je napad dugotrajan ili više napada uslijedi jedan iza drugog, treba nazvati hitnu pomoć pozivom na broj 112.

Ako dijete dobije ovakav napad prvi put, trebalo bi ga odvesti u bolnicu. Ako je dijete već ranije imalo ovakve napade, nije neophodno da dijete leži u bolnici nakon toga, ali je uvijek dobro da ga ljekar pregleda. Važno je da se dijagnosticira da je napad izazvan bezopasnom virusnom infekcijom. Ako je dijete ranije imalo napad, roditelji će dobiti savjet kako da postupe u slučaju eventualnih, ponovljenih napada.

Ako dijete ima temperaturu važno je rashladiti ga tako što će se dijete skinuti i pustiti da spava pokriveno samo plahtom. Može se ostaviti i prozor otvoren (vodite samo računa da nije prehladno) i dajte djetetu nešto hladno da pije. Utješite dijete! Neki ljekari preporučuju da se djetetu daju lijekovi za snižavanje temperature. Pri tome je veoma važno da se da tačna doza ovih lijekova.

Napadi grčeva kod visokih temperatura ili febrilne konvulzije liče epileptičkim napadima, ali veoma rijetko imaju neku vezu sa ovom bolešću.

Prognoza

Iako napadi grčeva u vezi sa visokim temperaturama djeluju veoma silovito i dramatično rijetko vode ka trajnim oštećenjima.

Ako je vaše dijete imalo ovakve napade, treba se posavjetovati sa ljekarom o tome kako treba postupiti kad dijete slijedeći put dobije temperaturu. Polovina djece dobije novi napad kad ponovo dobiju visoku temperaturu. Postepeno se rizik za dobijanje febrilnih konvulzija smanjuje, te potpuno prestaje kad dijete navrš 3-4 godine.

Vodene ospice

Bolest je uzrokovana virusom koji se zove varicella zoster. Vodene ospice su veoma zarazna bolest od koje, u većini slučajeva, obolijevaju djeca.

Kod ove bolesti se javljaju svrab i osip sa mjehurićima. Tok bolesti je u pravilu dobroćudan.

Kako se dobiju vodene ospice?

Sa varicella zoster virusom se zarazi tako što se isti prenosi sa osobe na osobu direktnim kontaktom sa puknutim mjehurićima ili kapljicama koje se prenose zrakom.

Jedna osoba može zaraziti druge u periodu od 3 dana prije nego što se na njoj pojavi osip, pa sve dok se svi mjehurići ne osuše. Od momenta kad se neko zarazi vodenim ospicama pa do momenta kad bolest izbije protekne 10-20 dana.

Koji su znaci vodenih ospica?

- Osip koji se u pravilu prvo pojavi na stomaku, leđima i licu, kasnije se može proširiti na korijen kose, ruke i noge. Osip se takođe može proširiti na sluznice, posebno u ustima i spolnim organima.
- Osip često svrbi.
- Osip počinje kao male crvene tačke, koje se u toku nekoliko sati, pretvaraju u mjehuriće. Narednih 1-2 dana od mjehurića se stvaraju krastice.
- Novi mjehurići se mogu stvarati u toku 3-6 dana.
- Broj mjehurića se veoma razlikuje od osobe do osobe.
- Eventualna temperatura
- Djeca su često samo malo iscrpljena.
- Odrasli su obično bolesniji.
- Od početka zaraze, pa dok bolest ne izbije, zaraženi mogu imati temperaturu i biti iscrpljeni.

Medicinsko osoblje može postaviti dijagnozu polazeći od znakova bolesti.

Ko je u rizičnoj zoni

Trudnice, koje nisu imale vodene ospice, i osobe oslabljenog imuniteta, npr. djeca koja boluju od leukemije i osobe sa AIDS-virusom.

Jednako tako trebaju biti oprezne osobe koje su dobile lijekove, čijom upotrebom slabi imunitet. Osobe koje se nalaze u rizičnoj zoni mogu dobiti varicella zoster – imunoglobulin kako bi izbjegli/lakše podnijeli zarazu vodenim ospicama.

Unazad nekoliko godina postoji vakcine koje sadrže žive oslabljene viruse i pružaju dobru zaštitu.

Korisni savjeti

- Obratite pažnju na to da zaražene osobe prenose zarazu sve dok se svi mjehurići nisu pretvorili u krastice i kad se novi više ne pojavljuju. Dakle, sve do tada zaražene osobe trebaju ostati kod kuće.
- Izbjegavajte da češete mjehuriće zbog postojanja rizika od upale.
- Vodite računa o ličnoj higijeni.
- Hladne obloge mogu ublažiti svrab.
- Kako toplina i znoj mogu izazvati svrab, dobro je da oboljelom ne bude pretoplo

Prognoze

U normalnim slučajevima bolest protiče bezopasno i traje u pravilu 7-10 dana kod djece i nešto duže kod odraslih. Kod odraslih se češće javljaju komplikacije nego kod djece, ali se to ipak rijetko dešava.

Jednom oboljeli od vodenih ospica postaju imuni na ovu bolest do kraja života. S druge strane iste osobe mogu oboliti od herpes zoster. Osoba oboljela od herpes zoster može zaraziti druge osobe tako da one dobiju vodene ospice.

Do kakvih komplikacije može doći?

- Bakterijska upala u mjehurićima.
- Upala očiju ili upala pluća.
- U veoma rijetkim slučajevima može doći do komplikacija u vezi sa vodenim ospicama kao što su npr. meningitis, bolest srca – miokarditis, ili Reyeov sindrom.

Kako se liječe vodene ospice?

Liječenje se uglavnom sastoji od toga da se ublaže simptomi. Svrab se može ublažiti kako je već opisano u odjeljku pod nazivom "Korisni savjeti". Pored toga postoje različite vrste lijekova za vanjsku upotrebu, kao što su cinkova mast i lokalni anestetik, koji nekoliko sati smanjuje i ublažava svrab. Kod upotrebe lokalnih anestetika treba voditi računa da oni nakratko mogu peckati.

Kod izbijanja vodenih ospica dijete može imati tako žestok svrab, da mu to u velikoj mjeri može predstavljati smetnju noćnom snu. U tom slučaju se djetetu, eventualno, može dati antihistamin koji ima uspavljujući efekat. (Antihistaminici su sredstva koja se koriste protiv alergijskih bolesti, povraćanja u vožnji i nesаницe).

Šarlah

Šarlah je uzrokovan bakterijama koje se zovu streptokoke. Kod ove bolesti koja se javlja u vezi sa upalom grla, pojavljuje se osip na koži.

Bolest često pogađa djecu, ali se od nje može oboliti u svim uzrastima. Karakteristični simptomi su osip i "jagodasti jezik", što će reći da je jezik otečen, crven i tačkast. Bolest je uglavnom bezopasna i liječi se antibioticima.

Kako se dobije šarlah?

Streptokok bakterijom se može zaraziti direktnim kontaktom ili kapljicama koje se prenose zrakom. Period inkubacije je od dva do četiri dana.

Šarlah se javlja u vezi sa upalom grla koju opet izazivaju bakterije streptokoke, ali karakteristični osip se može dobiti i u vezi sa infekcijom streptokokama na drugim mjestima na tijelu, recimo koži. Radi toga se šarlah posmatra kao jedna od posljedica infekcije streptokokama, a ne kao samostalna bolest. Bakterije proizvode tvari koje izazivaju osip, da bi se zatim u organizmu stvorila antitijela, radi kojih se šarlah može dobiti samo jednom u životu.

Koji su karakteristični simptomi bolesti?

- Upala grla sa bolom u grlu, bolnim gutanjem i temperaturom.
- Osip koji se prvo pojavljuje na licu, samo područje oko usta nije zahvaćeno osipom. Osip se širi na tijelo, ruke i noge, a nestaje nakon tri do pet dana.
- Tzv. "jagodasti jezik" jezik je veoma crven i liči na šumske jagode.
- U roku od tri do pet dana koža na tijelu, dlanovima i tabanima se počinje ljuštiti.

Korisni savjeti

- Kod znakova infekcije grla, temperature i osipa na tijelu treba stupiti u kontakt sa službom doma zdravlja, zdravstvenim osobljem ili ljekarom radi procjene zdravstvenih mjera koje treba preduzeti.
- Bolovi pri gutanju se mogu ublažiti pijenjem toplih pića i jedenjem kašaste hrane.
- Pijte mnogo

Kako se liječi šarlah?

Ljekar može postaviti dijagnozu na osnovu kliničke slike kao i uzimanjem na analizu bakterijske kulture iz grla. Streptokoke se liječe antibioticima. U slučaju alergije na pencilin liječenje se provodi lijekom eritromicinom.

Bolest je najčešće bezopasna i prolazi u roku od sedam dana. Osip brzo nestaje, posebno ako se pacijent liječi antibioticima.

Upala grla (angina)

Upala grla je bolest koja, prije svega, pogađa krajnike i područje oko njih. Kako virusi tako i bakterije mogu biti uzročnici upale grla. Kod angine se djelimično radi o posebnoj bolesti, ali se ista takođe javlja u vezi sa drugim bolestima kao što su npr. mononukleza (tzv. bolest poljupca) i rijetka akutna infekcija AIDS-virusom.

Bolest često pogađa djecu i mlade, ali se može javiti u svim uzrastima. Ako je bolest izazvana bakterijama, liječi se antibioticima. Bolesti obično protiče bezopasno.

Kako se dobije upala grla?

Prenosnici zaraze kod upale grla su bakterije ili virusi. Upala grla može biti izazvana različitim respiratornim virusima kao i Epstein-Barrovim virusom koji izaziva opštu otečenost limfnih čvorova, te gotovo uvijek zahvata i krajnike. Zaraza se širi u malim mikro-kapljicama iz zaraženih dišnih puteva.

Kod upale grla izazvane bakterijama, su streptokoke grupe A najčešći uzročnici. Zaraza se širi kapljicama koje se prenose zrakom, ali i direktnim kontaktom preko kože. Period inkubacije kod upale grla izazvane virusima je duži, kod mononukleoze i do šest sedmica.

Koji su simptomi angine?

- Bol u grlu, bolovi pri gutanju (bolovi se, eventualno, mogu proširiti i na uši)
- Crvenilo grla, uvećani i često naslagama obloženi krajnici.
- Temperatura.
- Uvećani limfni čvorovi na vratu.
- Kod upale grla izazvane određenim virusima mogu se na krajnicima i mekom dijelu nepca pojaviti mali mjehurići. U roku od nekoliko dana mjerhurići pucaju i na njihovom mjestu se stvaraju ranice koje mogu biti veoma bolne.
- Kod upale grla izazvane streptokokama krajnici su uvećani i obloženi naslagama, sluznica u donjem dijelu ždrijela je intenzivno crvena, bol u grlu je konstatna, praćena često visokom temperaturom i lošim zadahom iz usta. Oboljeli od ove bolesti se mogu osjećati veoma iscrpljenim.

Korisni savjeti

- Kod simptoma upale grla sa temperaturom i opšte slabosti treba stupiti u kontakt sa službom doma zdravlja, zdravstvenim osobljem ili ljekarom radi procjene zdravstvenih mjera koje u vezi sa bolešću treba preduzeti.
- Toplim pićima i kašastom hranom se mogu ublažiti bolovi u grlu prilikom gutanja, ali se isto može pokušati sa hladnim pićima ili npr. sladoledom.
- Pijte mnogo tekućine

Tok bolesti

Upala grla ili angina je obično bezopasna bolest koja prolazi u roku od 1-2 sedmice. Kod upale grla izazvane streptokokama se može pojaviti osip (šarlah) i druge komplikacije, kao npr. gnojne naslage na krajnicima uz teže bolove, uobičajno samo na jednoj strani, upala ušiju i sinusa.

Kako se liječi upala grla i koji se lijekovi propisuju?

Ljekar postavlja dijagnozu na osnovu kliničke slike, nalaza iz grla (uzgoj i/ili brzi test na streptokoke) i eventualni nalaz krvi.

Upala grla izazvana bakterijama se liječi antibioticima. Virusima izazvana upala grla se ne liječi već ista prođe sama od sebe u roku od 1-2 sedmice osim mononukleoze, u slučaju koje, protekne više mjeseci prije nego što se oboljeli počne ponovo osjećati zdrav.

RS-infekcije

RS-virus je skraćena za respiratorni sincicijski virus. Ovaj virus se najčešće javlja zimi i u rano proljeće i kod male djece je jedan od najčešćih uzroka obolijevanja od akutnog bronhitisa.

Djeca mogu biti veoma iscrpljena, te može biti neophodno njihovo smještanje u bolnicu. S druge strane se veoma rijetko dešava da je bolest opasna po život i većina djece ozdravi bez trajnih posljedica.

RS-virus se najčešće prenosi direktnim kontaktom sa osobe na osobu ili preko ruku. Odrasli ili starija djeca dobiju običnu prehladu.

Simptomi

Simptomi kod djece počinju curenjem iz nosa i kihanjem. Nakon toga se javlja temperatura i kašalj koji utiče na disanje. Simptomi se najčešće pojavljuju u roku od nekoliko sati. Najkritičniji period je obično dva, tri dana nakon pojave kašlja. Bolest utiče na male dišne puteve u plućima, radi čega disanje može biti naporno i bolno. Škripanje u grudima, ubrzano disanje, bljedilo, te ako područje oko djetetovih usana i ispod noktiju lako poplavi, to su znaci da bolest može biti ozbiljnija. Djeca mlađa od šest mjeseci, koja imaju poteškoće sa sisanjem i teško dišu, mogu spavati samo kraće periode. Klinička slika je tipična.

Brzim testom, za koji je potreban uzorak iz nosa, se može dijagnosticirati RS-virus. U slučajevima epidemije to nije potrebno.

Liječenje

Djeca mlađa od šest mjeseci se često smještaju u bolnicu ako dobiju RS-virus, posebno u slučajevima otežanog disanja, zbog kojeg djeca teško mogu da jedu, piju i spavaju. Starija djeca se mogu liječiti kod kuće. Antibiotici nemaju nikakav uticaj na bolest, iz razloga što se radi o virusnoj infekciji. Nekoj djeci pomažu lijekovi kojima se šire bronhije. Djeci je često potreban kisik. Ako dijete pati od pomanjkanja tekućine može biti neophodno potrebno da mu se tekućina daje kroz infuziju.

Prognoza

Iako bolest prolazi za jednu sedmicu, mnogo djece nastavlja kašljati duži period nakon toga, posebno u vezi sa prehladama.

Preventiva

Djeca mlađa od šest mjeseci ne bi trebala dolaziti u dodir sa prehladenim osobama. Važno je pažljivo prati ruke sapunom prije spremanja hrane, prije obroka, nakon odlaska u WC i svaki put nakon brisanja nosa. Ovo posebno važi za zimske mjesece i ako je dijete od ranije osjetljivo iz razloga prijevremenog rođenja ili npr. srčane mane. Postoje i preventivne injekcije koje se daju posebnim rizičnim grupama.

Dojenje u određenoj mjeri može imati preventivni efekat kod infekcija disajnih puteva, uključujući i RS-virus.

Trodnevna groznica

Trodnevna groznica je uobičajna i relativno blaga zarazna bolest koja pogađa djecu u dobi do godinu dana, odnosno najčešće prije navršene dvije godine života. Bolest je izazvana virusom.

Simptomi

Visoka temperatura od 39 do 40 stepeni 3-4 dana, ponekad blaža hunjavica i kašalj. Uprkos temperaturi je dijetetovo stanje relativno nepromijenjeno. Kad temperatura opadne, na stomaku i leđima se pojavi pjegavi crveni osip (veličine 2-3 mm), koji se zatim ev. širi na vrat, gornje dijelove ruku i butine. Osip blijedi nakon nekoliko dana.

Dijagnoza se postavi na osnovu toka bolesti. Liječenje protiv virusne infekcije ne postoji. Važno je da djeca piju mnogo i na sebi imaju laganu odjeću.